

Lo Somatenent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XII

Reus, Dissapte 14 de Agost de 1897

Núm. 3.341

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas. 350
En provincias trimestre. 1.050
Extranjer y Ultramar. 1.500
Anúncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals
librerías d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No's retornan los originals encara que no's publiquin.

Farmacia Serra

La que paga més contribució de la provincia

ÚNICA FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

Arrabal Santa Anna, número 80, prop á la plassa de Catalunya

MALALTS DELS ULLS

Lo **DOCTOR BIADA**, oculista del Hospital del S. C. de Barcelona, ex-quefe de clinica y ab titol de las universitats de Berlin y Wurzburg, ex-ajudant dels Drs. Wecker y Landolt de Paris.

Reb en CONSULTA á Reus, tots los diumenges y dilluns de 9 á 12 y de 4 á 5.

Arrabal alt de Jesús, 38, sobre 'l Correu.

Los demés dias á Barcelona, Claris, 44, cantonada á la Gran Via, de 11 á una y de 4 á 5.

SECCIÓ DOCTRINAL

Els elements destructors

Deu acabava de crear l' home, sa obra més perfecta. No hi havia res sobre la terra que l' igualés en hermosura y saber, en dons d' inteligencia y bellesa. Era la obra mestre del Creador, ó com podíem aquí dir propiament els fracmasons, del Gran Artista.

Tota la demés Naturalesa, al veure postergada se sublevá, ¿No estava ja bé,—digueren,—la Terra sense l' home?

En els antres mes amagats de la mirada del Creador se reuniren tots los elements pera conspirar contra éll. Allí s' acordá destruhir-lo, aniquilar-lo per tots els medis possibles. L' home sobrava sobre la creació.

—¿Ab quins medis contém pera destruhir-lo?—se preguntaren tots els elements.

—Jo,—digué 'l Mar,—engendraré la tempestat y 'l tragaré pera darlo per aliment á mos monstres.

—Jo,—digué 'l Núvol,—engendraré també la tempestat y ab mos llamps 'l encendré,

—Jo,—digué 'l Bosch,—crearé feras que 'l devorin.

—Jo,—digué 'l Estany,—en mas ayguas malsanas crearé microbis que 'l enverenin.

—Jo 'l ajudaré á férloshi entrar al cos,—digué 'l Ayre.

—Jo,—digué 'l Foch,—apartantme sempre que pugá de la missió que Deu m' ha senyalat, me convertiré en incendi y arrasaré sa casa, y á éll sempre que puga.

—L' Aygua digué:—Jo, desbordantme del riu 'l anegaré y destruhiré sos poblats y sas cullitas.

—Jo arrasaré 'ls pobles y colgaré á sos habitants entre desferres—digueren las forsas del centre de la terra.

En aquell moment entrá un Element de tots desconegut.

—¿Qué crearás tú,—tots li preguntaren,—pera destruhir l' home?

—Un altre home.—Contestá secament 'l element desconegut.

—¿Com! ¿Éts el sen-amich! ¿vols encare crearne un altre?

—Sí, vull crear l' *Home dolent*, que serà 'l que farà més mal al home creat per Deu; més que vostres feras, més que vostres llamps, més que vostres microbis, més que vostres tempestats.

—¿Quin home serà aquest?—preguntaren tots extranyats

—El que 's complagui en veure sa miseria, el que robi el suhor de seu front, el que enfonzi el punyal, el que dispari una arma, el que encengui guerras... serà un home com l' altre, no se 'l distingirà en res, no

més li faltarà la divina alenada del Creador; no tindrà sentiments.

—¡Eureka! exclamaren á coro tots els elements, portant entre palmas al desconegut.—Ja havém trobat el secret pera destruhir l' obra divina, pera destruhir l' home... havém trobat l' home.

JOSEPH ALADERN.

Lo regionalisme a la Croacia

La cuestió de las nacionalitats al Austria-Hungria está molt lluny encare de ser epaciguada. La lluyta pera la reivindicació de la personalitat política de las diferentas nacions que forman lo vast imperi austriach, ha pres d' un quant temps ensá un aspecte tan violent que no deixa de preocupar á la gent pensadora de aquell Estat. En aixó s' hi veu un signe del temps, es dir, la preparació d' un nou estat de cosas qual desenrotllo complet veurá sens dúpte la generació que ha de succehir á la nostra. Es un de tants llegats que 'l sigle XIX deixa pera la centuria vinent.

Quan se passi 'l balans definitiu pera coneixer l' actiu y 'l passiu del sigle que s' acaba, 's veurá que las xifras negativas puján á una cantitat espantosa, deixant un *déficit*, que 'l sigle vinent deurá amortisar, verdaderament considerable. Se veurá que s' han malgastat y malmés grans energías, que portadas á bon camí haurían fet de nostre sigle un dels més gloriosos en la historia del esperit humá. Desgraciadament no ha estat aixís. ¿Será més entenimentada la generació del sigle XX? ¿Sabrà approfitar-se de las moltes lliçons y experiencias que com herencia trobará en l' inventari de la generació actual? Devém creure que sí á no ser que la Providencia 's cansi de la seva mateixa obra.

Los senyals d' aixó ja apareixen clarament en l' horitzó del mont polítich, y una vegada més serà cert lo *post nubilá Febus*. L' universal despertament de las petitas nacionalitats, ó millor entitats políticas ó étnicas, es una de las ditas senyals, que fins los més encogats per la artificial claror de las *conquistas modernas* comensan á ovirar y fins regoneixer.

En los pobles ahont la Revolució no ha enmatzinat lo cor, ni enfosquit la inteligencia, ni esclavizat la voluntat dels homes, la revivalla ha sigut fortíssima, impossible de contrarrestar, y la reivindicació dels drets conculcats per lo uniformisme ha fet son camí.

Desgraciadament per las nacionalitats históricas que forman los Estats llatins la via es més difícil y 'l triomf lluný. La obra destructora del Jacobinisme ha sigut total y poderosa, haventse procurat que 'l poble no sapigués res de son passat, fentli perdre miserablement tota noció de sa personalitat y de sa dignitat. Ab sofismes aparatossos se l' ha enganyat ab una constancia criminal, lo grantse á la fi que no cregués en res, ni en ningú. Triturades y desmenussades fins al infinit

las forsas ab que avans complavan las societats pera sa defensa, avuy ni esma tenen pera recullir sos membres escampats y pera formar novament un cos de resistencia al desemfré y baixas concupiencias de la política menuda dels pandillatjes que s' han apoderat de la gobernació dels Estats á la moderna.

Pero aixó no pot durar ja més. Tot indica que está á las acaballas. La agonia del malalt pot ser més ó menos duradera, pero la fi s' acosta indefectiblement.

Nos havém apartat involuntariament de nostre objecte. Deyem que la cuestió de las nacionalitats al imperi d' Austria no está apaciguada, al contrari, la convocatoria de la Dieta provincial de Croacia ben clar ho demostra. Lo partit nacionalista croata, que es lo popular en lo recte sentit de la paraula, treballa ab gran empenyo pera debilitar en lo país la influencia dels húngars, y si bé la dita assemblea compta ab una majoría favorable al govern de la Hungria lo partit popular no vol que 'l compromís financier ab lo govern obtinga la aprobació de la Dieta. En las sessions que aquesta celebrará próximament se proponen los nacionalitats croatas afirmar ab energia la vitalitat del moviment regional, nesentse obertament en pugna ab lo govern húngar.

Per son compte la Bohemia no's quedará enrera en la lluyta que sosté contra 'ls alemanistas, visiblement afavorits pel govern imperial. Lo partit tchec procura mantenir lo foch sagrat ab reunions populars, que sovinteja tan com li es possible, lo qual no deixa de ser vist ab simpatía pel ex-ministre Badeni, casi autor del moviment contra 'ls uniformistas.

A sou exemple la Moravia també vol ser comptada en lo concert, lo qual clarament ho indica la prempse del país, al demanar la dissolució de la Dieta, temerosos de que la majoría que en ella comptan los alemanys, destorbi, per ara, las aspiracions dels tchechs.

Lo resultat d' aqueix moviment nacionalista en la Austria no pot preveures quin serà en definitiva; pero, es lo cert que es digne de ser conegut y estudiat per tots los que 'ns interessém per la vida regional de las nacions históricas. No es altre 'l nostre objecte.

P. C. y G.

Desde 'l turó de Moncada

La matinada era riatltera; no semblava pás que 'ns trobessem á darrers de Desembre.

Lo sol acabava de fondrer los últims borrallons de boyra que, com llana d' ovella entre 'ls esbarsers, semblava s' arrapavan per las fondaladas de Sant Llorens del Mont y Sant Miquel del Fay.

Quan arribarem al cim del turó, tot estava clar y esplendent; als nostres peus s' estenia aquest segment de parábola que s' anomena Vallés, rodejat pels altius turons qui 'l guardan aixís de vents dolents com d' invasions estranyas, y que á la nostra imaginació 's presentavan com á braus almogavers que en un moment de descans se donaren las mans per ballar l' ayrosa sardana.

Lo Montseny, mitj cobert per la calitja, ab sos recorts y tradicions, ab sos misteris y llegendas, ab sas clippissas de neu y sas gemedas boscurias, s' ovirava allá d' enllá al Nort.

Lo misteriós Montnegre ab sas soletats plenas de dolsa tristor y las serras de la costa ab llurs obriacadors perfams, s' estenían com á una ratlla inmensa al Est.

Y al Oest las montanyas de Berlí, Sant Miquel del

GUIA DEL PASSATJER

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona

5'04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera
 8'56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).
 12'11 t. mercancias, segunda y tercera.
 1'57 t. correo (per Vilanova.)
 De Barcelona á Reus
 525 m. (per Vilafranca).
 9'46 m. (per Vilanova).
 15'8 t. per id.
 7'39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus á Mora

9'33 m.—1'04 t.—3'10 t.—7'19 y 9'57 nit.

De Mora á Reus

4'21 m.—8'00 m.—12'05 t.—6'04 t.—7'36 n.

De Reus á Tarragona

8'39 m.—9'47 m.—2 t.—7'04 t.

De Tarragona á Reus

7'30 m.—12'25 t.—4'30 t.—8'20 n.

De Reus á Lleyda

8'40 m.—5'23 t.

De Lleyda á Reus

5'50 m.—3'50 t.

De Reus á Vimbodí

1'28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Vimbodí á Reus

9'53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Tarragona á Valencia

9'30 m. y 11'30 n.

De Valencia á Tarragona

11' m. y 6'30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8'30 m.

De Barcelona (per Tarragona) 8'30 m.
 De id. directe 10'30 t.
 De id. id. 1'30 t.
 De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendent de Lleyda) 7'30 t.
 De Madrid y Zaragoza 2'30 n.
 De Lleyda y Huesca 7'30 n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 21 de Novembre y 15 y 19 de Desembre del corrent any. Los de Cuba surten d' aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de refors á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5'00 m.
 Pera id. á las 2'00 t.
 Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m
 Pera id. id. id. (per idem) á las 2'00 t.
 Pera Tarragona, directe á las 7'00 n.
 Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y sas líneas á las 8'00 m.
 Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1'00 t.

Los pobles servits per peatons á las 9'00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que 's deposita en los buxons després de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida á las 7 de la nit per Tarragona.

Biblioteca Regionalista

Llibreria Regional, carrer de Jesús, 31

SECCIÓ CATALANA

«Lo Catalanisme», per Valentí Almirall,	10 rals.
«Quadros», per Emili Vilanova,	2 "
«La Dida», per Joseph Feliu y Codina,	2 "
«Cartas Andorranas», per Joseph Aladern,	2 "
«Costums típicas», per id.	2 "
«Alcover», monografia, per id.	4 "
«Poesias», per Manel Marinell,	2 "
«Oda á Barcelona», per Jascinto Verdguer,	4 "
«Lo Pf de las tres brancas», per id.	2 "
«L' Aglonya», per Ramon Masifern,	4 "
«Croquis Pirenenchs», per J. Massó Torrents,	12 "
«La Fada», per id.	4 "
«Catalunya trilingüe», per J. Casas Carbó,	2 "
«Anant pel món», per Santiago Russinyol,	16 "
«Les Cròniques catalanes», per Gabriel Turell,	12 "
«Obres catalanes», per Joseph Ixart,	20 "
«Poesias», de Joan Maragall,	8 "
«Alades», per Emili Guanyabens,	8 "
«Fructidor», drama, per Ignaci Iglesias	8 "
«Montalbas», per Bosch de la Trinxeria,	12 "
«Quan jo era noy», per A. de Riquer,	20 "

«Música vella», per E. Doria y Bonaplata,	12 "
«Figura y paisatge», per Narcís Oller,	12 "
«Tascant per les Serres», per J. Pons y Masaveu,	12 "
«Espectres», per Enrich Ibsen,	8 "
Obras dramáticas de la biblioteca del «Teatro Regional», á meytat de preu.	
«Cansons Catalanas», harmonisades per Enrich Morera, han sortit:	
«Sant Ramón»,	2 rals.
«Plany»,	2 "
«El Maçoudi», per Brunet y Bellet,	4 "
SECCIÓ CASTELLANA	
«España tal cual es», per Valentí Almirall,	4 rals.
«Patria y Región», per Salvador Golpe,	12 "
«Un ensayo de Regionalismo», per Joan Mañé y Flaquer,	2 "
SECCIÓ GALLEGA	
«Odas de Anacreonte», per Florenci Vaamonde,	5 rals.

Además están á la venda diferentes obras de celebrats literats catalans, castellans y extranjers.

Societat general de transports marítims á vapor de Marsella

Serveys del mes de Agost de 1897

LINEA DIRECTA PERA 'L RIO DE LA PLATA

Sortirà de Barcelona lo dia 21 de Agost directament pera Montevideo y Buenos Aires lo magnífich y ràpid vapor francés

ITALIE

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortiran de Barcelona para Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos-Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos

lo dia 11 de Agost lo vapor «Les Andes»
 lo dia 26 de »

Consignataris á Barcelona, RIOL y C.ª, Plasse de Palacio.—Barcelona.

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31